

*Діяльність
обласних бібліотечних установ
в період карантинних обмежень
COVID-19*

(Інформаційно-аналітичний
огляд
за матеріалами бібліотек)

КЗ «Обласна універсальна наукова бібліотека імені Олега Ольжича»

Житомирської обласної ради

Науково-методичний відділ

Діяльність
обласних бібліотечних установ
в період карантинних обмежень
COVID-19

(Інформаційно-аналітичний огляд
за матеріалами бібліотек)

Житомир

2020

Діяльність обласних бібліотечних установ в період карантинних обмежень COVID-19 [Текст] : інформаційно-аналітичний огляд / КЗ «Житомирська обласна універсальна наукова бібліотека імені Олега Ольжича» Житомирської обл. ради, наук.-метод. відділ ; [уклад. О. О. Ковальчук] ; ред. вип. Г. Й. Врублевська. – Житомир, 2020. – 15 с.

Матеріал узагальнено на основі поданих обласними бібліотеками інформацій про роботу в період карантину COVID-19.

© Житомирська обласна універсальна
наукова бібліотека ім. О. Ольжича

Уклад. О. О. Ковальчук
Ред. вип. Г. Й. Врублевська

Бібліотечні активності в період карантину **(з досвіду роботи обласної бібліотеки ім. О. Ольжича)**

Донедавна бібліотечні фахівці, аналізуючи шляхи розвитку бібліотек, досить часто говорили про виклики та ризики, які перед ними стоять. Але справжнім викликом стала епідемія COVID-19.

В своїх рекомендаціях «Бібліотеки в умовах епідемії COVID-19» (від 24.03.2020) УБА відзначала, що «непередбачуваність у вигляді епідемії коронавірусу поставила бібліотеки України у ситуацію швидкого реагування і розвитку онлайн-сервісів. Бібліотечні установи закриваються на карантин, користувачі стають віддаленими, але від того не менш важливими та потрібними. Як діяти бібліотечним фахівцям у такій ситуації, як організувати дистанційну роботу бібліотеки?» Як не зменшувати активності без реальних користувачів і реальних подій? Як не втратити свого читача?

Наша бібліотека досить швидко відреагувала на «запропоновані обставини», насамперед, завдяки наявності власних електронних ресурсів: сайту бібліотеки (<http://lib.zt.ua>), електронному каталогу(<http://catalog.lib.zt.ua>), електронній бібліотеці LIVO (<http://libo.lib.zt.ua>) та офіційним сторінкам бібліотеки у соціальних мережах (<https://www.facebook.com/lib.zt.ua>; <https://www.facebook.com/woazhytomyr>; <https://www.facebook.com/groups>; <https://www.facebook.com/groups>) тощо.

Більш детально про повнотекстові бази даних ЖОУНБ ім. О. Ольжича. [Електронний депозитарій «LIVO» \(ЕД «LIVO»\)](#) – це електронний ресурс відкритого доступу оцифрованих документів ЖОУНБ ім. О. Ольжича.

Започаткований у 2013 р. з метою створення, збереження та надання вільного доступу до колекції оцифрованих краєзнавчих, цінних та рідкісних видань. На даний момент він нараховує понад 300 видань у електронному форматі. Це, звичайно, небагато. Але у разі відсутності потрібного видання можна скористатись цифровим надбанням публічних бібліотек України завдяки Зведеному каталогу оцифрованих видань (<http://digit.catalogue.nplu.org>). Про використання читачами нашої електронної бібліотеки в період карантину інтернет-виданням «UA:Житомир» був знятий репортаж (<http://lib.zt.ua/ua/videos/node/9140>)

Але найбільш ефективно, на нашу думку, було використано представництво бібліотеки в соціальних мережах. Адміністратори сторінок у Facebook (їх у бібліотеки 4: «ЖОУНБ ім. О. Ольжича», «Window on America Zhytomyr», групи «Іноземний відділ ЖОУБ ім. О. Ольжича, «Бібліотечна Житомирщина») створили віртуальну команду і розробили алгоритм написання та розміщення публікацій, їх вид, форму та тематику. Рушійною силою цієї діяльності, в першу чергу, стали працівники науково-методичного відділу бібліотеки.

В першу чергу, слід відзначити РЦ «Вікно в Америку», працівники якого з самого початку карантину проводили online-заходи в режимі ZOOM-конференцій. Це щотижневі засідання клубу «Лідерство для молоді» за участі Карлоса Паласіо (Carlos Palasio) – волонтера Корпусу Миру, який через епідемію був змушений припинити свої повноваження і повернутись в США, але продовжив співпрацювати з бібліотекою дистанційно. Двічі на тиждень проходять online-засідання «Movie club» «Англійська для початківців» та трансляції заходів Посольства США в Україні.

За допомогою програм Skype та Zoom продовжили свою діяльність «Німецькомовний клуб для дорослих. Рівень А2» , «Німецькомовний клуб для дорослих. Рівень В1» та «Німецькомовний клуб для дітей».

Досить цікавою і продуктивною формою розширення кола користувачів ресурсами бібліотеки стали відеоуроки. Щотижня, під час карантину, Оксана Горпинич, координаторка ІРЦ «Вікно в Америку», публікувала відео

на сторінці центру у Facebook, в яких давала поради для кращого вивчення англійської мови. Це був огляд інтернет ресурсів, поради з власного досвіду та відповіді на поширені запитання.

В квітні та травні 2020 року відділ «Інклюзивний читальний зал» продовжив дистанційно реалізовувати проект «Майстерня радості». На базі соціального гуртожитку Українського товариства сліпих співробітники відділу організували 8 online-занять для дітей. За допомогою програми Viber Юлія Мельник проводила казкотерапевтичні заняття, флешмоби, години інформації, бесіди-обговорення, що стосувалися організації навчального процесу на карантині, сімейних цінностей, здорового способу життя, комунікації та взаємодії з людьми з інвалідністю.

В червні 2020 року відділ «Інклюзивний читальний зал» розпочав дистанційну роботу з учнями Житомирської спеціальної загальноосвітньої школи-інтернату. Загалом, було проведено 10 арт-терапевтичних занять в межах проекту «ART-майстерня». Проект реалізовували спільно з Парафією

св. Василя Великого УГКЦ м. Житомира за фінансової підтримки Львівської освітньої фундації та БФ «Карітас-Київ».

З квітня 2020 року відділ «Інклюзивний читальний зал» запустив online-курс з вивчення жестової мови «Жестова мова online». Протягом двох місяців вийшло 8 дистанційних занять. Загалом, крім вивчення жестів, учасники на online-заняттях щоразу виконували практичні вправи, орієнтовані на закріплення отриманих знань та перевірку матеріалу за попередніми темами.

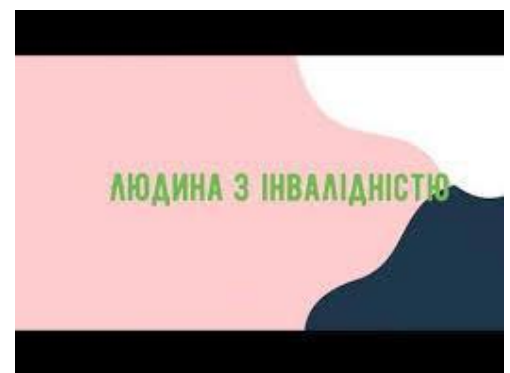
Уроки жестової мови можна переглянути на нашому youtube-каналі:

https://www.youtube.com/channel/UCEz_8oFXInBPST-E9gtaTw/videos

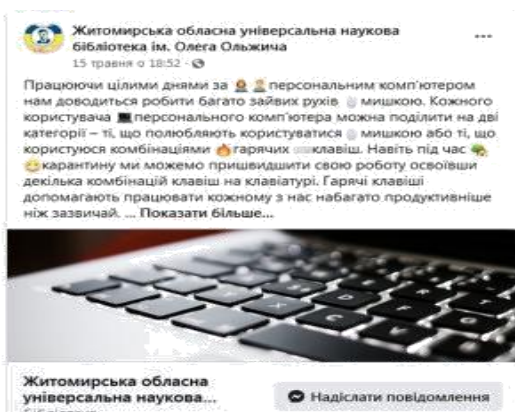
В квітні 2020 року відділ «Інклюзивний читальний зал» презентував на сторінці Facebook «Інклюзивний відеословник».

В період з квітня по травень вийшло 9 випусків за наступними темами:

«Людина з інвалідністю», «Порушення слуху»,
«Порушення зору», «Порушення психіки»,
«Аутизм», «Інвалідний візок», «Порушення зросту»,
«Цукровий діабет», «ДЦП». Посилання на випуски
«Інклюзивного відеословника» на нашому youtube-каналі:

https://www.youtube.com/channel/UCEz_8oFXInBPST-E9gtaTw/videos

Працівники ресурсного сектору «Інтернет-центр» весь період карантину надають консультативну online-допомогу з питань цифрової грамотності різнопланової тематики: соціальні мережі, електронна пошта, текстовий редактор Microsoft Word, створення таблиць Microsoft Word, пошук в Інтернеті, оплата комунальних послуг та

мобільного зв'язку online, урядові сайти, online-доставка тощо.

Активна діяльність фахівців в інтернет-представництвах бібліотеки дає можливість не втратити користувачів, натомість запропонувати їм нові формати користування бібліотекою та її ресурсами. Загальна кількість відвідувань інтернет-майданчиків бібліотеки в соціальних мережах за час карантинних обмежень складає майже 92, 7 тис., зроблено 464 публікації. Для порівняння: минулого року за той самий період було 310 публікацій та 91, 3 тис. відвідувань.

В умовах відсутності повноцінного обслуговування користувачів, заборони проведення соціокультурних заходів «вживу», працівники бібліотеки не тільки не втратили темпів online-діяльності, а й навпаки – збільшили активність, пропонуючи своїм віртуальним відвідувачам цікавий та якісний контент.

Не зважаючи на карантин, ЖОУНБ ім. О. Ольжича не тільки працює в звичайному напруженому режимі, але й розпочинає нові проекти. Саме такою новинкою став спільний проєкт методичної служби з нашим земляком, другом бібліотеки і надзвичайно цікавою людиною – журналістом Олександром Трохимчуком. Раз на тиждень, щопонеділка, на YouTube-каналі відбувається прем'єра нового відео-читання. Цей проєкт краєзнавчого спрямування, у кадрі звучать твори письменників Житомирщини – як давно визнаних, так і поки що маловідомих. Цей проєкт стартував «безіменним», організатори (які дуже сподіваються на інтерактивність аудиторії) запропонували глядачам залишати в коментарях пропозиції стосовно назви проєкту, а також прізвища авторів та назви їхніх творів для подальших відео-читань. До речі, публікації проєкту (як на сторінці бібліотеки, так і в професійній спільноті) стали досить популярними і мають майже 3 000 переглядів (детальніша інформація за хештегом

[#МетодичнаСлужбаЖОУНБ](#)).

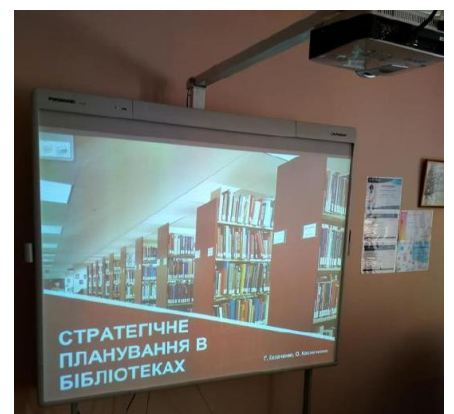
Окремо і більш детально хотілося б розповісти про відео-конференцію «Раут інновацій – разом проти сірих буднів», організовану спільними зусиллями працівників методичних центрів Вінницької ОУНБ ім. Тімірязєва та Житомирської ОУНБ ім. О. Ольжича.

Захід викликав інтерес бібліотечної спільноти України. В ньому взяли участь більш ніж 70 учасників, професіоналів бібліотечної галузі. В ході засідання відбулася змістовна розмова колег: бібліотекарі ділилися практиками та досвідом, обговорювали виклики,

прогнозували плани на майбутнє. Відео-конференція виявилась насиченою звітами, історіями успіху, творчими професійними здобутками.

Взагалі, науково-методичний відділ нашої бібліотеки не припинив свою діяльність через карантинні обмеження, хіба що трохи видозмінив її. Методичний супровід створення комунальних закладів «Публічна бібліотека з філіями» в ОТГ (як результат – у квітні-травні поточного року їх створено ще 2), підготовка локальних нормативних документів, випуск інформаційно-методичних матеріалів, проведення (хоч і в суворо обмеженому режимі) тренінгу «Стратегічне планування в бібліотеках», розробка нового тренінгу «Аналіз потреб громади та послуги бібліотек», консультації телефонному та online-режимі, участь у відео-конференціях та дистанційних навчаннях – це не повний перелік справ методистів ЖОУНБ ім. О. Ольжича. Єдиний напрямок методичної діяльності, який «постраждав» внаслідок карантинних обмежень – виїзди до бібліотек області з метою

комплексних обстежень діяльності, надання консультативної та практичної допомоги на місцях, проведення заходів в системі підвищення кваліфікації тощо.

«Ми не втратили зв'язок з користувачем...»

(З досвіду роботи обласної бібліотеки для юнацтва)

За період карантину, а саме з 18 березня по 22 липня працівники ОЮБ, щоб не втратили зв'язок з користувачем, проводили роботу онлайн в дистанційному режимі. Продовжили освітню та виховну діяльність в

соціальній мережі: фейсбук (2020 підписників) – 480 публікацій, інстаграм – 353 публікації, ютуб (29 підписників) – 34 відео. Відповідно збільшилась кількість підписників, переглядів, вподобайок.

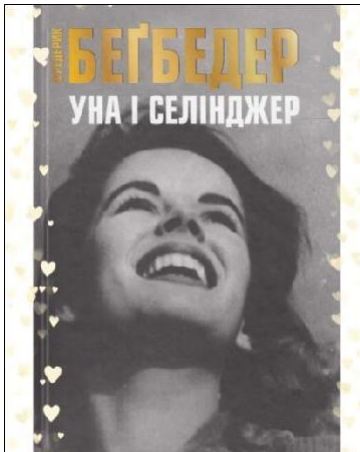
До сторінки бібліотеки у Фейсбук розробили обкладинку «юнацька підтримує лікарів». Проведено флешмоб #Моя_домашня_бібліотека. У Фейсбук та Ютуб розміщено 6 відеомесенджів відомих творчих житомирян. Записали популярний жанр інтернет-ролика – челендж під хештегом #біблію_челендж «Обережно – бібліотекар!» та зафіксували ексклюзивні кадри перетворень бібліотекарів. Записано челендж під хештегом #історія_моєї_вишиванки до Дня вишиванки.

#арткарантин – таку назву отримала рубрика на сторінці у фейсбук, де користувачі знайомились з творчими житомирянами. Створено цикли публікацій: «Цікаві факти про книги та читання», «Найвідоміші особистості світу

IT», «Винаходи людства, що змінили світ», «Зустрічі просто неба» (огляд 3 книг за 3 хвилини), «Інтерв'ю для юнацької», #українське_фентезі, #юнацька_радить, #читай_українське, #малюємо_разом_з_Оксаною_Рогаль. Започатковано цикл публікацій до Року математики в Україні #цікава_математика, до Року Європи в Україні #європейська_література_в_юнацькій.

В рубриці #хвилинка_поезії публікували твори місцевих поетів. Розроблено та проведено інтерактивні ігри, краєзнавчі екскурсії, ігри-подорожі, онлайн-вікторини, фотовікторини, літературні вікторини для користувачів мереж «Фейсбук» та «Інстаграм» на платформі LearningApps.org.

Записано 13 відео-оглядів книг для офіційної сторінки у ютуб під хештегом #європейська_література_в_юнацькій, три відеопривітання та заклики до читання від юних користувачів бібліотеки під хештегом #привітЮнацька. Записано привітальне відео до ювілею житомирської письменниці, привітальне відео «Юнацька вітає з Днем вишиванки!» та привітання з Днем Конституції України від майстрині Олени Цветкової. Відзнято 5 відео п'ятихвилинних екскурсій вулицями нашого міста під хештегом #мандруємо_разом_з_юнацькою.

Сайт бібліотеки регулярно поповнювався корисною інформацією. На головній сторінці розміщено 39 публікацій до ювілеїв та пам'ятних дат. Протягом квітня розміщено Всеукраїнське соціологічне дослідження «Покоління центеніалів: цінності та орієнтири», Всеукраїнське анкетування «Молодь і книги: чому варто читати?».

Розміщено на сайті бібліотеки та розіслано до бібліотек області 11 видань: 2 вебліографічні списки, 1 сценарій, 4 брошури, 4 рекомендаційні

списки. Укладено збірку поезії та прози «Натхненні юністю», матеріал до якої радо надали активні користувачі бібліотеки, творча молодь.

Розроблено та розміщено на сторінку бібліотеки у фейсбук цикл плакатів «Україна космічна» Розроблено серію плакатів з висловами видатних людей щодо важливості бути здоровим «Бережіть найдорожче», вітальні листівки до

Міжнародного дня музеїв, Дня журналіста. режимі онлайн в соцмережах «Фейсбук» та «Інстаграм» продовжував роботу гурток «Німецька мова для початківців» та проводились заняття в англійському мандрівному клубі «English explorers Club». За допомогою додатків «Вайбер» та «Месенджер» відбувалося спілкування, навчання, індивідуальні консультації слухачів гуртків.

Працівники бібліотеки постійно займались самоосвітою. 26 бібліотечних працівників засвоїли 35 тем навчальних курсів, отримали 140 сертифікатів, прослухали онлайн-конференції, онлайн-марафони, уроки, вікторини, презентації та відеотренінги з 70 тем на 35 платформах.

Усі працівники засвоїли освітній онлайн-курс «Бібліотека – відкритий публічний простір» від УБА. Ведеться щоденний перегляд освітніх серіалів «Дія. Цифрова освіта».

Поштовх для оновлення діяльності бібліотеки (з досвіду роботи обласної бібліотеки для дітей)

У Житомирській обласній бібліотеці для дітей під час карантину COVID-19 в онлайн-режимі відбувся II тур обласного конкурсу виконавців художнього слова «Перлини слова Максима Рильського», присвяченого 125-річчю від дня народження українського поета. [#alldigitalweek](#) [#МаксимРильський125](#)

На сторінці ФБ «Дитячий світ Полісся» працюють рубрики з хештегом #COVID19книгинайкращіліки #цілісталогорозвитку, #глобальнебачення #IFLAClobalVision, #майстерняекодизайнерів, #сьогодні, #книгиювіляри2020 [Бібліочеледжі: до Міжнародного дня книги, #моядитячакнига, #Бібліочелендж, #челендж2020](#)

В інтернеті активно працює за різними тематичними напрямками 11 сторінок на ФБ:

<https://www.facebook.com/photo.php?fbid=3938967179476710&set=pcb.3938984129475015&type=3&theater>

У період карантину створена та працює нова сторінка на ФБ краєзнавчого напрямку «Бібліограф запрошує до читання»

<https://www.facebook.com/groups/202671314395445/>

Відеоогляди книжок:

<https://www.facebook.com/100010549518647/videos/1109970592697914/>

<https://www.facebook.com/100015076218880/videos/861771277668738/>

<https://www.facebook.com/100010549518647/videos/1149707582057548/>

Відеочитання спільно зі створенням ілюстрацій:

<https://www.facebook.com/100010281735884/videos/1151312055221508/UzpfSTEwMDAxMDI4MTczNTg4NDpWSzo1MjUwNTYwMjQ4NzU0MTU/>

Віртуальні виставки:

<https://www.facebook.com/100015232480124/videos/875254122992329/>

<https://www.facebook.com/100010549518647/videos/1133584880336485/>

Онлайн ігри та вікторини:

<https://learningapps.org/view9967387?fbclid=IwAR1Ts9FfMw1xCBxDj2n8I1eQmhNkljVTIf9exugu4zzPg3DI8HYwsq-6gVk>

https://learningapps.org/view10082127?fbclid=IwAR05fUNgBy-sS_BzUHBZZtP_dDygg7b-mQB4dog-cOCqVPhZ5fX-yseYWHk

<https://learningapps.org/view5440417?fbclid=IwAR3FD3c4SDRF8X0kfj7ySHgebbHZtKBLyEYSzf4wi2JbMhqZ9PUv81ZGN3c>

<https://learningapps.org/view12212481?fbclid=IwAR3F3xTIW1ZLtzanK2FMw9-n4HLeLc8om63N26A50B6HLZ-BhqwEgBHzSO>

Онлайн зустрічі в літературній кав'ярні «Пожива для розуму» #LitTeam

https://www.facebook.com/photo.php?fbid=871232903394451&set=pcb.1142858286061522&type=3&av=1822050208066276&eav=Afbrm4Rg6Dnj4Q9qvpmv5EKqeFVy4XIRvK8rH7XYCqyPauopLjoRfLp7aqak_w5JNUPLbcTGs2MvscPJxH7Riovf&theater&ifg=1

У ЗМІ проводимо промоцію роботи бібліотеки під час карантину: де нас знайти, нові форми роботи ЖОБД, проекти.

https://www.youtube.com/embed/vdKLF9r_E?fbclid=IwAR0gWvJPHmV3p65xL8b9XLr4oM1uudhZXvBiA-gXrULU48mVk9hgIImrpM

Ребрендинг сайту бібліотеки. <https://www.libertyspace.org.ua/>

До Міжнародного дня захисту дітей фестиваль талантів online «Дивовижний читайлик на артарені».

https://www.youtube.com/embed/tp3CjPrEdQo?fbclid=IwAR26NxN0BtQ24vbW2Me5-FPg4vHm2f6p_QfuZzVaNHfMEv9CUc1WUai2Jrg

У Житомирській обласній бібліотеці для дітей в онлайн відбувся обласний етап Всеукраїнського конкурсу «Книгоманія 2020»

<https://www.facebook.com/events/696247274270258/>

<https://www.facebook.com/photo.php?fbid=740008463471272&set=pcb.1336144259926852&type=3&theater&ifg=1>

Для працівників бібліотек області організовані вебінари «Бібліотека – інноваційна майстерня у час змін та викликів з бібліотеками інклюзивних закладів освіти» та «Онлайн-сервіси на допомогу роботі бібліотекаря».

Корпоративний семінар «Як зробити успішною бібліотеку під час карантину» - знайомство з практиками функціонування бібліотек для дітей у віртуальному просторі. Бібліоміст Київ-Житомир-Рівне провели в партнерстві з Рівненською обласною бібліотекою для дітей і нашим спікером Наталією Дзюбою.

Самоосвіта працівників бібліотеки: більше 60-ти сертифікатів про здобуття різних навичок на освітніх онлайн платформах України.

Як видно із поданих вище інформацій, пандемія COVID-19 дала поштовх для оновлення діяльності бібліотек, осучаснення їх послуг та спонукала до активних дій в онлайн-режимі. А ще це таке собі випробовування на затребуваність і професіоналізм бібліотечних працівників.